

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 8. maj 2007

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen og forskellige andre love

(10. klasse målrettes elever, som har behov for yderligere faglig kvalificering og uddannelsesafklaring for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Undervisningsministeren har stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2007 og var til 1. behandling den 13. marts 2007. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 9. februar 2007 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 213. Den 9. marts 2007 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget. Den 12. marts 2007 oversendte undervisningsministeren supplerende høringssvar til udvalget, og den 27. april 2007 oversendte undervisningsministeren flere supplerende høringssvar og brev til afrunding af høringen til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Efterskoleforeningen.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Deputationer

Endvidere har Efterskoleforeningen mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Et af udvalget på alm. del stillet spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå samt en på alm. del omdelt henvendelse vedrørende 10. klasse er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Socialdemokraternes, Det Radikale Venstres og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget glæder sig over, at det er lykkedes at forny 10. klasse i forligskredsen (V, S, DF, K, RV og SF). Det sikrer forhåbentlig, at der kan skabes ro om den fortsatte udvikling af 10. klasse.

For S, RV og SF er det afgørende, at 10. klasse er en åben mulighed for alle unge. Fornyelsen af 10. klasse skal ses i lyset af målsætningen om, at alle unge skal have en ungdomsuddannelse. En målsætning som partierne var med til at sætte allerede under SR-regeringen midt i 1990'erne.

10. klasse kan med forslaget fortsat spille en rolle for unge, der vil i 10. klasse uanset de unges motiver. S, RV og SF finder det afgørende, at 10. klasse både kan give unge en stærkere faglig ballast, en større afklaring af valg af ungdomsuddannelse og en større personlig modenhed. Det er afgørende for at kunne bidrage på arbejdsmarked og i vores demokrati, at alle har reelle muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse, og det kræver både faglighed, overblik i valgsituationen og modenhed.

Derfor er det en forbedring, at der bliver en ny valg-fagrække i et andet pædagogisk lys, mere eksperimenterende, mere innovativt, mere kreativt og tættere på den praktiske brug af fagene. Det er også en forbedring, at skolerne kan tilrettelægge prøver, således at fagene kan være mere intensive i nogle perioder. Vi forventer ikke, at der bliver mange halvårsprøver med henblik på at afbryde forløbet, men at de primært vil blive brugt pædagogisk.

Det er vigtigt for mange unge, at der er mulighed for at sammenhængende forløb, hvor der er et klart udviklingsperspektiv, og hvor der er engagerede lærere, der sikrer progression, og at den enkelte elev både får mulighed for at udvikle egen faglighed, afklaring m.v., og at der er et fællesskab i klassen og på skolen. Balancen er, at 10. klasse både er noget i sig selv og rækker frem mod videre uddannelse.

Sidst men ikke mindst har S, RV og SF den opfattelse, at der er gode muligheder for, at den frie skolesektor kan fortsætte udviklingen af 10. klasse til i stadig højere grad af støtte unge i at gennemføre ungdomsuddannelse.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at lovforslaget målretter 10. klasse til unge, som efter grundskolen har behov for yderlig faglige kvalificering og afklaring af uddannelsesvalg for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Målretningen af 10. klasse skal afbalanceres med, at den stadigvæk er en del af folkeskoleloven, og dermed gælder lovens formålsparagraf. Dansk Folkeparti har lagt vægt på denne balancegang.

DF er tilfreds med, at regeringens oprindelige forslag om en ungdomsklasse ikke kom igennem, idet vi mener, at 10. klasse fortsat skal være et bredt tilbud til danske unge. Dansk Folkeparti mener, det er vigtigt, at der stadig er mulighed for at have en mangfoldighed af tilbud, som der bl.a. er på friskolerne, efterskolerne osv. Med lovforslaget sikres, at 10. klasse-tilbuddet er fremadrettet.

DF betragter forslaget om 10. klasse som en forbedring af det eksisterende tilbud. Dansk Folkeparti kan støtte lovforslaget.

Et *mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet stemmer for de af undervisningsministeren stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget kan ikke støtte et forslag, der retorisk indsnævrer målgruppen for 10. klasse. EL mener, at 10. klasse ikke kun skal være for elever, der har brug for yderligere

faglig kvalificering. Også fagligt stærke elever, der af personlige grunde har lyst til at tage 10. klasse, skal føle, at de er omfattet af målgruppen.

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) Efter nr. 19 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 33, stk. 3, ændres »§ 9, stk. 5.« til: »§ 9, stk. 4.«

[Lovteknisk ændring]

2) Nr. 22 affattes således:

»22. § 54, stk. 1, affattes således:

»Forældrenes rettigheder efter § 9, stk. 4, og §§ 12-14, 19 d, 19 e, 19 f, 20, 22, 27, 33, 34, 36-38 og 51 og de i medfør af loven fastsatte regler tilkommer den eller de personer, som har forældremyndigheden over eleven. Elever, der ikke er undergivet forældrenes myndighed, træffer selv afgørelse efter § 12, stk. 1 og 3, § 14, stk. 3, § 19 d, § 19 e, § 19 f, § 20, stk. 1 og 2, § 22, stk. 4, og § 27, stk. 1.«

[Lovteknisk ændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 2

Der er tale om en konsekvensændring som følge af lovforslagets § 1, nr. 8, som ophæver den gældende § 9, stk. 2, i folkeskoleloven, hvorved § 9, stk. 5, bliver til § 9, stk. 4. Der kan i øvrigt henvises til ændringsforslag nr. 3 i betænkningen over L 171. Endvidere affattes folkeskolelovens § 54, stk. 1, af lovtekniske grunde på ny.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)
Tina Nedergaard (V) fmd. Ellen Trane Nørby (V) Martin Henriksen (DF) Søren Krarup (DF)
Lars Barfoed (KF) Jens Jørgen Nygaard (KF) Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S)
Carsten Hansen (S) Bjarne Laustsen (S) Margrethe Vestager (RV) nfmd. Bente Dahl (RV)
Pernille Vigsø Bagge (SF) Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Siumut, Tjóðveldisflokkurin, Fólkaflokkurin og Inuit Ataqatigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 172

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsresume og høringssvar, fra undervisningsministeren
2	Supplerende høringssvar, fra undervisningsministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 19/3-07 fra Efterskoleforeningen
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	1. udkast til betænkning
7	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
8	Supplerende høringssvar og høringssumé, fra undervisningsministeren
9	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 172

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 19/3-07 fra Efterskoleforeningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om optagelse på ungdomsuddannelser ved sommer- og vintertermin, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om anvendelse af 9. klasses afgangsbævis, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om afbrydelse af 10. klasse for at påbegynde ungdomsuddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spørgsmålet tilbagetaget (stillet på L 171)
6	Spm. om folkeskolens afgangsprøver og retskrav på optagelse på gymnasial uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om krav på undervisning i skrivefærdigheder i 10. klasse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om afgangsprøve på den skole, hvor undervisningen modtages, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2**UDU alm. del – bilag 199 samt UDU alm. del – spm. 88 og undervisningsministerens svar herpå**

Spørgsmålet og undervisningsministerens svar herpå samt det tilhørende bilag er optrykt efter ønske fra S.

Alm. del – bilag 199:

Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Att.: Uddannelsesudvalget

Nakskov, den 30. januar 2007

Vedr.: Aftale om 10. klasse

Til Folketingets Uddannelsesudvalg

Der er i politisk aftale af 2. november 2006 lagt op til nogle ændringer i den måde 10. klasse skal gennemføres på i fremtiden, herunder ændringer i mulighederne for at gennemføre længerevarende brobygningsforløb.

I vedlagte »Faktablad om NUC-10« beskrives et særligt forløb for 10. klasse, som Nakskov Uddannelsescenter (EUC Lolland) har gennemført i samarbejde med de tidligere 4 vestlollandske kommuner med megen stor succes.

Med den politiske aftale der er indgået fjernes forudsætningerne for dette særlige forløb, idet antallet af uger til brobygning beskæres meget kraftigt set i forhold til det der i henhold til nugældende bekendtgørelse for brobygning er muligt. Den nye aftale giver kun mulighed for max. 6 ugers brobygning på en 40 ugers 10. klasse.

På Nakskov UddannelsesCenter (NUC) og i den nye Lolland Kommune beklages det meget, at de gode erfaringer og gode resultater (se faktablad), der er opnået med det særlige forløb NUC-10 ikke længere kan videreføres, når de nye regler træder i kraft.

Der har været rettet henvendelse til Undervisningsministeren via Folketingsmedlem Christine Antorini om at ændre på brobygningsmulighederne, men som det fremgår af det svar, der er blevet givet, vil der ikke ske ændringer. Se vedlagte kopi af ministerens svar.

Undertegnede skal hermed opfordre Uddannelsesudvalget til at arbejde for, at der i det nye lovgrundlag indarbejdes en dispensationsmulighed for at gennemføre længerevarende brobygningsforløb i 10. klasse.

På Lolland tegner der sig et særligt demografisk billede af udviklingen af de kommende ars ungdomsargange. I forhold til alle andre dele af Danmark, hvor antallet i en ungdomsårgang stiger, falder de på Lolland.

Det er derfor vigtigt, at flest mulige af de unge, der forlader Folkeskolen efter 10. klasse, kommer i gang med den rette uddannelse og bliver i uddannelsessystemet. Dette har det særlige forløb »NUC-10« bidraget til med stor succes, og det vil derfor være meget beklageligt, hvis dette skal stoppe på grund af den nye aftale.

For samarbejdspartnerne omkring dette særlige forløb har det ikke, som nævnt i ministerens svar, været det økonomiske incitament, der har været formålet, men alene at sikre, at flest mulige bliver i uddannelsessystemet og ikke ender op med at blive en social belastning for samfundet.

Med en dispensationsmulighed ser vi derfor en mulighed for at kunne videreføre et særligt initiativ (NUC-10), der til fulde har levet op til den formulerede målsætning for forløbet.

Venlig hilsen
Gert Meyer Madsen
Direktør
EUC Lolland
gema@euclolland.dk
5491 4212

Vedlagt kopi af:
- Faktblad om NUC-10
- Undervisningsministerens svarskrivelse

Faktablad om »NUC 10«

»10. klasse målrettes elever, som har behov for yderligere faglig kvalificering og uddannelsesafklaring for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.«

Ovenstående målsætning er en del af aftalen af 20. juni 2006 om fremtidens velstand og velfærd og investering i fremtiden. Målet har været helt centralt i forbindelse med skabelsen af NUC 10, så det er med en vis bekymring, at vi kan konstatere, at den nye konkrete udformning af bekendtgørelsen synes at begrænse og ikke indfri netop disse mål.

EUC Lolland udviklede i 2003, sammen med de daværende 4 Vestlollandske kommuner, en model der netop er baseret på yderligere faglig kvalificering og uddannelsesafklaring.

NUC 10 modellen tager udgangspunkt i folkeskoleloven og den pt. gældende bekendtgørelse af lov om brobygningsforløb til ungdomsuddannelse.

Der er taget udgangspunkt i bekendtgørelse om brobygningsforløb:

- § 3. Brobygningsforløb skal vare mellem 8 og 40 uger og sammensættes af fra 2 - 4 elementer fra forskellige skoleformer m.fl., jf. §. Hvert element varer fra 4 - 36 uger.
- § 4. stk. 3) særlige tilrettelagte introduktionskurser til godkendte ungdomsuddannelser, jf. § 5.

NUC 10 modellen er lidt forenklet opbygget, så eleverne halvdelen af tiden deltager i de obligatoriske fag i folkeskolens 10. klasse og den anden halvdel i brobygningsdelen.

I brobygningsdelen kan eleverne hver 5. uge vælge at følge en af de forskellige ungdomsuddannelser som er tilknyttet Nakskov UddannelsesCenter (EUD uddannelserne og de gymnasiale uddannelser). I disse uger følger eleven i lidt over halvdelen af tiden de obligatoriske folkeskolefag og enkelte valgfag og resten af tiden ungdomsuddannelsen.

I næste 5 ugers periode har eleven så mulighed for at afprøve en anden ungdomsuddannelse eller vælge den samme en gang til. 14 af ugerne er eleverne på ordinært brobygningforløb, hvor eleven er fuldtid på ungdomsuddannelsen. I disse uger kan vælges mellem alle ungdomsuddannelser også uden for Nakskov UddannelsesCenter.

NUC10 er fysisk placeret i Nakskov Uddannelsescenter. Folkeskole delen varetages af en folkeskole og undervisere herfra.

Vi har nu gennemført modellen i snart 3 år og med meget flot kritik fra elever, forældre og politikere. Specielt har de rost muligheden for bedre afklaring gennem NUC. 10. Undersøgelser har vist at op i mod 30 % af eleverne har ændret deres endelige valg af ungdomsuddannelse, på baggrund af de erfaringer som eleverne har draget, dels gennem 5 ugers modulerne, det ordinære brobygningforløb og ved at opleve atmosfæren på uddannelsesstederne.

Frafaldet på NUC 10 har været noget mindre det frafald, der ellers kendetegnede 10. klasserne fra de 4 kommuner.

Modellen kræver en del planlægning, men giver til gengæld et langt mere fleksibelt afklaringsforløb for 10. klasses eleverne. Således er overgangsfrekvensen fra NUC 10 til ungdomsuddannelserne i praksis på vej mod de helt optimale 100 %.

Det nye forslag om ændring af bekendtgørelse for brobygning sikrer, at alle gennemfører et brobygningsforløb (også elever fra efterskoler), men ændringen betyder samtidig en begrænsning i muligheden for at lave levedygtige og gode modeller som f.eks. NUC 10.

I forslaget til den nye bekendtgørelse skal alle deltage i 2 ugers obligatorisk brobygning og kan herudover deltage i op til 4 ugers frivillig brobygning. Der er dermed maksimalt 6 uger til brobygning og der kan kun afprøves 2 forskellige uddannelser. En begrænsning der ikke er med til at optimere elevernes valg af ungdomsuddannelse.

Efter de erfaringer vi har gjort os med NUC 10 og dermed overgangen til ungdomsuddannelser vil den nye udformning af bekendtgørelsen, være begrænsende og ikke fremmende i forhold til de pt. eksisterende muligheder. Den pt. gældende bekendtgørelse kunne blot tilføjes et obligatorisk krav om brobygning, hvorved de ønskede mål kunne imødekommes. At begrænse antallet af uger i brobygning til reelt 6 er modsat rettet det skitserede mål.

Christine Antorini, MF
Folketinget

Ministeren

Fredensholms Kanal 21
1220 København K
Tlf 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk www.uvm.dk

Kære Christine Antorini

Tak for din henvendelse om mulighederne for at etablere brobygningsforløb i overgangen mellem 10. klasse og ungdomsuddannelserne.

Ifølge den politiske aftale om 10. klasse af 2. november 2006 udgør den obligatoriske brobygning/praktik 42 timer (2 uger) for et 10. klasseforløb af en varighed på mere end 20 uger. Der vil endvidere være mulighed for, at eleven ud over den obligatoriske brobygning på to uger kan deltage i op til fire ugers frivillig brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse. Det vil sige, at eleven sammenlagt kan være i brobygning i 6 uger.

Det er korrekt, at den eksisterende brobygningslov har meget vide rammer, og at den kan praktiseres på mange måder, hvilket det medsendte eksempel NUC-10 fra Nakskov Uddannelsescenter er udtryk for. I dag har udbydere af 10. klasse et økonomisk incitament til at tilskynde eleverne til at deltage i længerevarende brobygningsforløb. Imidlertid er det ministeriets vurdering, at 90 til 95 pct. af elevernes brobygningsaktiviteter i 10. klasse varer 6 uger eller mindre.

Med aftalen om en maksimal længde på 6 uger lægges der loft over dette incitament. I stedet bliver det lettere at tage et 10. klasseforløb på 20 uger, hvorefter der vil være mulighed for at påbegynde grundforløbet på en erhvervsrettet ungdomsuddannelse. Her vil der fremover være mulighed for, at tilrettelægge længere strukturerede grundforløb for fx uafklarede elever og elever ined svage faglige kvalifikationer.

Med venlig hilsen

Bertel Haarder

Spørgsmål 88 (alm. del):

Ministeren bedes kommentere forslaget fra EUC Lolland, jf. UDU alm. del - bilag 199, om at åbne for en dispensationsmulighed i den kommende 10. klasse-lov, som kan tilgodese muligheden for at lave det såkaldte NUC-10 forløb med længere brobygning, der gennemføres på EUC Lolland?

Svar:

Brobygning er en værdifuld aktivitet i forhold til at afklare unges valg af ungdomsuddannelse. Efter det eksisterende regelsæt på brobygningsområdet sker der imidlertid en dobbeltfinansiering ved elevens deltagelse i brobygning, idet der under forløbene både afholdes udgifter til undervisning i 10. klasse og til den ungdomsuddannelsesinstitution, hvor brobygningen foregår.

Aftalen om 10. klasse sikrer, at alle elever fremover får to ugers obligatorisk brobygning i 10. klasse. Der er endvidere mulighed for, at eleven ud over den obligatoriske brobygning på to uger kan deltage i op til fire ugers frivillig brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse eller i kombinationer af brobygning til erhvervsrettet ungdomsuddannelse og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv.

I den obligatoriske brobygningsperiode er der ikke fuld finansiering af 10. klasse, når eleven er i obligatorisk brobygning. I de uger, hvor eleven deltager i frivillig brobygning, sker der ikke en reduceret finansiering af 10. klasse. Alt i alt sikrer aftalen om 10. klasse en bedre udnyttelse af de økonomiske ressourcer.

Med de forestående ændringer af 10. klasse og reformen af de erhvervsrettede ungdomsuddannelser »Ungdomsuddannelse til alle« vurderes det, at behovet for brobygningsforløb på 40 uger, som f.eks. det omtalte NUC-10 forløb, ikke længere synes at være til stede. Her tænkes ikke mindst på de nye overskuelige og fleksible indgange på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser, der er imødekommende i forhold til elevens forskellige behov, herunder elever med behov for yderligere afklaring af uddannelsesvalg.

Jeg har derfor ikke til hensigt at udarbejde lovforslagene om 10. klasse og vejledning således, at den model, der praktiseres på EUC-Lolland, kan fortsætte efter 1. august 2008.